

Sagbladet

Forum for Norske Bygdesager

Organisasjonsnytt
s 4

Vekst for
trearkitektur
s 5

Medlemsbedriften
Kolkind sag
s 6-7

Flott håndverk
med eik
s 8

Gode karakterer
for tre
s 10-11

Bli en bedre
trebedrift
s 12-13

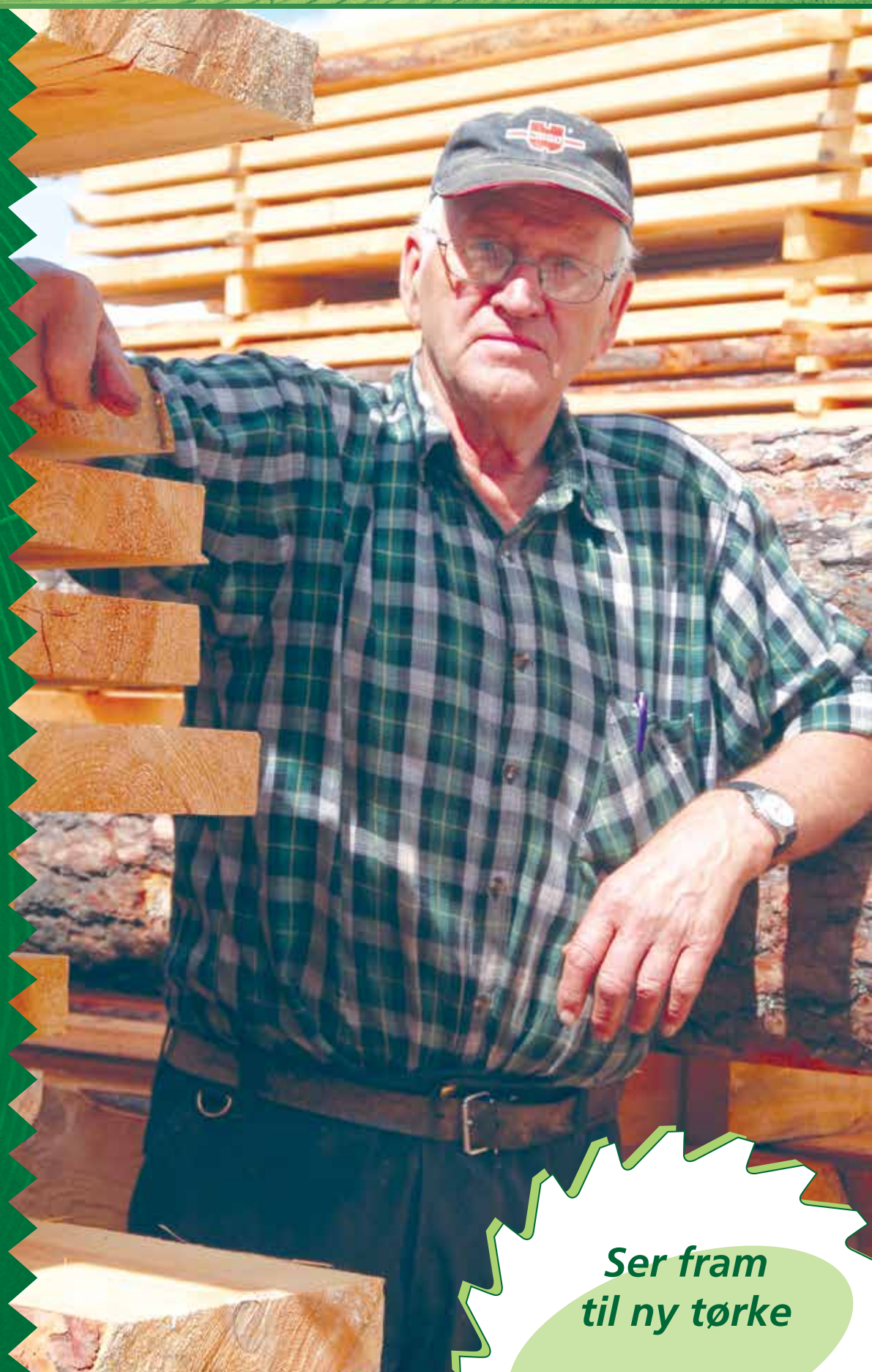
Sagbruk i Afrika
s 14-15

Treprisen 2014
s 17

Medlemsblad for
Norsk Bygdesagforening.
Årgang 26, Nr. 3
15. aug 2014
ISSN-nr.: 1890-3630

Norsk
Bygdesagforening

*Ser fram
til ny tørke*

Sagbladet er et medlemsblad for Norsk Bygdesagforening og utkommer med 5 nummer i 2014. Bladabonnement er kr 500 pr. år. Ved flere abonnement til samme adressat betales kr 250 pr. år for første tilleggs-abonnement, og kr 125 pr. år for alle ytterligere abonnement, Oppslag 500. Redaksjonen avsluttet: 15. august 2014.

Ansvarlig redaktør:
Per Øyvind Berg
Tlf.: 951 91 441
e-post: peroyvind@combitel.no

Designmal, trykk og lay-out:
Forglemmegei Reklamebyrå,
Parkveien 11, 2500 Tynset
Tlf.: 62 48 10 02
e-post: lillian@fmerekklame.no
www.fmerekklame.no

Bidragssytere i denne utgave
Stefan Nordmark

Utgivelse 2014

NR.:	Materiellfrist	Utgivelse
Nr. 1.	12. feb.	25. feb.
Nr. 2.	23. april	06. mai
Nr. 3.	07. aug.	21. aug.
Nr. 4.	16. okt.	23. okt.
Nr. 5.	27. nov.	09. des.

Annonsepriser:

1/1 side:	3200,-
1/2 side:	1900,-
1/4 side:	1250,-
1/8 side:	850,-

Prisene er eks mva.

Rabatter: Ved minimum 3 innrykk: 10%. Ved 5 innrykk: 20%

Forsidebilde: God plank selger alltid, mener Ole Kolkind. Han holder et visst lager av kantet tømmer for å kunne ta ut spesielle dimensjoner. (Foto: Per Øyvind Berg)

Norsk Bygdesagforening ble stiftet i 1987. Foreningen har pr. 20.08.2014 ca. 278 medlemmer. Ordinært medlemsskap: kr 1950 pr. år. Men for første året er det halv kontingent, dvs. kr 975.

SEKRETARIAT

Inger-Marie Svingseset,
dagleg leiar
6763 Hornindal
Tlf. 918 86113
norbygd@online.no
www.sag.no

Per Øyvind Berg,
org.medarbeider
3277 Steinsholt
Tlf. 951 91 441
peroyvind@combitel.no

STYRET

Arild Kulseng-Hansen,
leiar
Tennvassåsen
9402 Harstad
Tlf. 947 89 350
arild@saeteraasen.no

Andreas Lomsdal,
nestleiar
Lomsjøvegen 22
2860 Hov
Tlf. 957 87 408
a-lomsd@bbnett.no

Magnus Hovda,
styremedlem
Randøy, 4130 Hjelmeland
Tlf. 976 23 237
post@hovdasagoghovel.no

Håvard Sunnset,
styremedlem
Sunnset, 7212 Korsvegen
Tlf. 924 57 666
haavard@sunnset.no

Egil Fløystøl,
styremedlem
Melhus,
4520 Sør-Audnedal
Tlf. 416 68 960
melhussag@gmail.com

FYLKESKONTAKTER

Østfold

Johan Skammelsrud, Tlf. 69 22 77 36,
skammels@online.no

Akershus

Roar Sørgård, Tlf. 909 96 273,
roar.sorgard@hotmail.com

Hedmark

Ivar Grøndahl, Tlf. 62 59 00 05,
post@bygdesag.no

Oppland

Per Arne Jostad, Tlf. 61 18 14 15,
lien.sag@snertingdal.no

Buskerud

Svein Granheim, Tlf. 48 02 32 50,
granheim@granheimsag.no

Vestfold

Runar Bekkeseth, Tlf. 33 05 16 12,
runa-bek@online.no

Telemark

Asbjørn Roheim, Tlf. 35 95 45 79,
post@roheimsag.com

Agder

Harald Mo Birkenes, Tlf. 481 58 950,
harald@birkenessag.no

Rogaland

Svein Kjetil Rønnevik, Tlf. 971 74 278,
post@vedlageret.no

Hordaland

Jostein Ljones, Tlf. 56 55 82 66,
jostein.ljones@politikk.kvam.no

Sogn og Fjordane

Rune Aabrekk, Tlf. 57 87 34 96,
rune.aa@hotmail.com

Møre og Romsdal

Herman Hervåg, Tlf. 994 63 539,
hherva@online.no

Sør-Trøndelag

Håvard Sunnset, Tlf. 924 57 666,
haavard@sunnset.no

Nord-Trøndelag

Ottar Staberg, Tlf. 74 15 58 15,
otstaber@online.no

Nordland

Trygve Brenna, Tlf. 951 66 036,
trygve.brenna@yahoo.no

Troms

Arild Kulseng-Hansen, Tlf. 947 89 350,
arild@saeteraasen.no

Finnmark

Helge Molvig, Tlf. 454 72 526,
fmfiemo@fylkesmannen.no

Ved inngangen til høsten begynner arbeidet og spenningen med å få tak i nok tømmer av ønsket kvalitet.

I norsk sammenheng har hogsten ligget på et høyt nivå ganske lenge. For første kvartal i år melder Statistisk Sentralbyrå (SSB) om 2,5 prosent økning av hogsten sammenliknet med fjoråret. Inntrykket er at bygdesagene for det meste har grei tilgang på det tømmeret de vil ha. Dette henger sammen med hogstaktivitet. Ved større hogstaktivitet blir det lettere for enkeltskogeiere og aktører i tømmermarkedet å sortere ut tømmerpartier med litt mer spesialiserte krav, noe mange bygdesager baserer seg på. Det er derfor å håpe at hogstaktiviteten i norsk skogbruk holder seg oppe.

Men situasjonen er tett knyttet til markedet for sagtømmer og trelast i inn- og utland. Den store hogstaktiviteten for tida

holdes ensidig oppe av høye sagtømmerpriser. Om vilkårene for å omsette sagtømmer og trelast endrer seg, kan det raskt virke inn på hogstaktiviteten.

Flere forhold kan virke inn på høstens tømmerstusituasjon. Det ene er den omfattende skogbrannen i Midt-Sverige. Her er tømmer fra ca 170 000 dekar berørt. Avisa Dagens Nyheter meldte at dette tømmeret bare var brukbart til biobrensel. Det er trolig for pessimistisk, men det er kjent nok at brannskadd tømmer er lite ønskelig for store industrisagbruk. Trolig vil et så sterkt fall i prisnivå, som fra godt sagtømmer til brenselvirke, gjøre sitt til at en finner tekniske løsninger for å unngå dette, noe svenske sagbruk allerede ser på.

På noe lenger sikt kan andre forhold påvirke norsk hogst og skogbruk. Det ene er Statkraft og Södra Cells felles vilje til å bygge en industri for biobrensel på Tofte

i Buskerud, som ble kjent i mai. Det er andre er Viken Skogs melding i sommer om samarbeidsavtale for å starte byggingen av en biokullfabrikk ved Hønefoss. Begge disse satsingene betyr nye kanaler for typiske massevirke kvaliteter. Det er hittil sagt lite om treslag og kvantum som kan utnyttes, og det vil ta år før fabrikkene er i drift. Likevel er dette lyspunkt for massevirkets del. Slike lyspunkt trengs for å holde den norske tømmerstrømmen oppe på minst det nivået vi nå opplever. Fra administrasjonen er det bare å ønske at denne sommeren har vært god både for eiere og ansatte på bygdesagene, og at alle kan møte høstdagene med optimisme.

Med hilsen Per Øyvind Berg

Gode sagvenner!

Vi skriver 19. august. Har hatt 10 dager fantastisk ferie på hytta, med nyyyydelig vær. Kom hjem på søndag, og prøver å få en uke til, så til alle jeg omgås og møter, sier jeg at jeg har ferie denne uka og. Klarer jeg å lure de andre, må jeg vel klare å lure meg selv.

Inger Marie skriver at administrasjonen arbeider nu i lag med lokale aktører for å se om vi kan ha årsmøte 2015 i Lofoten. Endelig vedtak er ikke fatta i saka, men sett av datoene 12-15. mars for mulig tur til Lofoten. Dette blir i så fall en måned seinere enn vi tradisjonelt har arrangert årsmøte, men for å få litt lysere dager blir det nødvendig å skyve arrangementet litt ut i mars.

Det har ho helt rett i, men for sikkerhets skyld nevner jeg at det står i vedtektene at årsmøtet skal være avholdt innen utgangen av februar.

Dersom det ikke kommer inn store protester etter utgivelsen av dette blad, regner vi med at organisasjonen er med på å dra til Lofoten i mars. Kanskje vi skal invitere Norsk Lauvtreforening til å ha årsmøte på samme plass, samme helg. Hint. Hint. På årsmøte i år kom det frem at en del av medlemmene ønsket en form for sertifisering. Vi har kontakt med Husum i skogeierforbundet som jobber med PEFC sertifisering. Det er en jobb som må gjøres på det området, og ting tar tid. Vi ser for oss en modell hvor

foreningen blir sertifisert og at de enkelte sagbruk får en underlisens. Det vil si at bygdesagforeningen blir kontrollert, med stikkprøver på noen av sagene. Det er enda mange uavklarte spørsmål, som vi kommer tilbake til i neste Sagblad.

Da er det bare å komme seg på skytebanen for å forberede elgjakta. God jakt til dere som er jegere og god høst til alle sammen.

Hilsen Arild

Neste årsmøte i Lofoten?

Gode krefter innan organisasjonen vil gjerne invitere til årsmøte i Lofoten i mars 2015.

Administrasjonen arbeider no i lag med lokale aktørar for å sjå om dette er gjennomførbart. Endeleg vedtak er ikkje fatta i saka, men sett av datoane 12-15. mars for mulig tur til Lofoten. Dette blir i så fall ein månad seinare enn vi tradisjonelt har arrangert årsmøte, men for å få litt lysare dagar blir det nødvendig å skyve arrangementet litt ut i mars. Vi har fått mange gode innspel på innhald og bedriftsbesøk, så vi har god tru på at dette kan bli både lærerikt og interessant. Skissa vi jobbar med no er at vi samlast i Bodø for å ta Hurtigruta til Stamsund. Der bor vi rorbuer, og får eit arrangement med sterkt preg av lokal mat, tradisjon og kultur fram til søndagen. For å få med oss mest mogleg har vi så langt lagt opp til retur med fly frå Evenes (Harstad) etter besøk på Sæteråsen Sag (nytt varmebehandlingsanlegg) på søndagen.

Vi orienterer om planane i denne utgåva av Sagbladet, så du er litt forberedt. Kjem tilbake med meir informasjon i neste utgåve av Sagbladet.

Oppdateringar på nettside

Vi oppmodar igjen om at alle medlemmane sjekkar opplysningane om si bedrift på www.sag.no. Alle som har betalt medlemskontingent skal vere registrert under Leverandørar på nettsida. Send oss melding dersom du har nye opplysningar, eller vil endre på noko som er lagt inn tidlegare. Viktig at de også loggar inn, og ser om det ligg førespurnader under «Medlemsinfo – salgsliste» som du kan levere på, slik at kundane får svar med tilbod på det dei ønskjer å kjøpe. Om du manglar brukarnamn og passord, så send oss ein e-post eller SMS.

Studietur til Stangeskovene

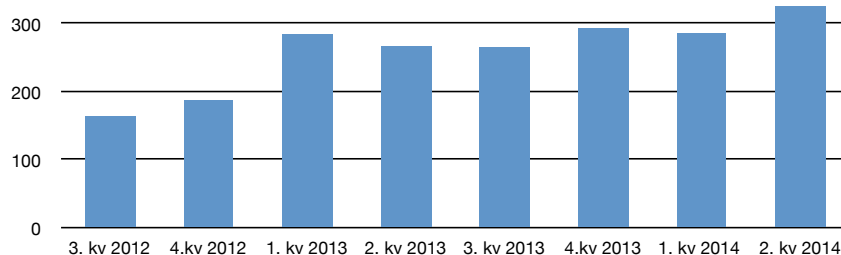
I midten/slutten av oktober prøver vi å få til eit 2-dagers besøk hjå Stangeskovene. Vi fekk ein presentasjon av dei på årsmøtet i februar og vi ser eit potensiale i samarbeid eller erfaringsutveksling med denne spennande bedrifta. Vi prøver å få til eit besøk i hovudadministrasjonen, på småtømmerlinja, i skogen, og på sagbruket og høvleriet på Skotterud. Ein viktig bit blir diskusjonar med deira salsapparat og leing. Håpar å få dette til, og kjem attende med informasjon så snart vi har

programmet klart. Du kan lese meir om dei på www.stangeskovene.no

Facebook-sida vår

Vi prøvar å få lagt ut ny informasjon frå våre medlemsbedrifter så ofte vi kan. Dette kan vere om nye prosjekt, nye produkt, nye produksjonslinjer, «Reodor Felgen-løysingar», spesielle leveransar eller kvardagsbilder frå bransjen vår. Send oss gjerne glimt frå di bedrift. Vi er ikkje opptatt av at det skal vere «glansbilder» vi legg ut. Om du ikkje nyttar Facebook sjølv, send bilete på MMS eller e-post.

Sag.no øker

MER ENN 300: I løpet av de siste to åra har vi fått en klar økning i antall treff pr. dag på www.sag.no

Flere treff på Norsk Bygdesagforenings hjemmeside tilsier større muligheter for at kunder og interesserte går videre på menyer med kontaktopplysninger til ditt sagbruk. Da er riktig epost og telefon viktig, sammen med mulighet til å gå videre til din hjemmeside. Vi anbefaler alle som ikke har hjemmeside om å opprette det. Kostnadene er relativt lavere enn for noen år siden, særlig om du velger noen av de ferdige løsningene som tilbys. Å bruke lenker fra egne hjemmesider til sag.no eller andre bygdesagers hjemmeside, bidrar til flere treff på hjemmesidene generelt når kunder søker på nettet med ord som trelast, panel eller andre produkter.

Facebook er et annet alternativ som kan fungere like bra i markedsføring. Også på bygdesagforeningens Facebookkonto er det en bra økning i følgere til sakene vi legger ut. Markedsføring gjennom Facebook og hjemmesider er noe Stefan Nordmark ser på i neste Sagbladet i artikkelserien om å bli en bedre trebedrift.

Tradisjonelle beslag til dører og vinduer

KULTURBESLAG
ESKILSTUNA

Se våre norske forhandlere på www.kulturbeslag.se

Med over 100 deltakere viser Trearkitektur konferansen en klar vekst fra i fjor. Norsk Bygdesagforening var i år støttespiller for konferansen.

Tekst og foto: Per Øyvind Berg

Norsk Bygdesagforening bidro blant annet med en pressemelding gjengitt i Byggeindustrien og på www.bygg.no. Pressemeldingen pekte først og fremst på at norsk tømmer har et stort spenn av kvaliteter, og må sorteres mer målrettet mot bruksområder enn i dag. Det ble også pekt på behovet for andre sortimenter for tømmer og utvikling av ny teknikk for å sortere effektivt. Et eksempel er lengde på tømmer, der svært det meste av industrien ikke tar i mot tømmer med mer enn 5,5 til 6 meter lengde. Til en del bygningsformål er det ønskelig at større lengder kan kappes ut. Inntrykket etter konferansen er at arkitektene er mer opptatt av denne muligheten enn før.

Etterlyste bedre tømmer-sortering

Pressemeldingen pekte ellers på flere forhold:

- Norsk kvalitetstømmer blir av og til ødelagt av et for rigid standardiseringsregime. Norsk tømmer er ikke ensartet, det har ulike kvaliteter. Derfor må mer tømmer sorteres etter kvalitet slik at vi får ulikt råstoff, tilpasset ulik bruk og ulike produkter. Dette gir økt merverdiskaping og en mer miljøvennlig drift, sa daglig leder Inger-Marie Svingeset i Norsk Bygdesagforening.
- Det er snakk om å tenke annerledes. Vi må arbeide fram innovative tekniske løsninger, slik at vi effektivt kan sortere tømmerkvaliteter og tilby de sortiment som markedet etterspør, sier hun. En løsning kan være at de små sagbrukene konsentrerer seg enda mer om spesialitetene som kjernevedprodukter, restaureringsmaterialer, spon og lignende. De mellomstore sagene kan tilby spesialiteter med større

EKSTRA: Bygdesagforeningen ble utfordret på temaet trelast i lange lengder foran konferansen. Her er et fint parti plank til tork i friluft på Skiftenes sag.

videreforedlingsgrad, som for eksempel massivtreelementer, mens de få store nok fortsatt må drive stort og effektivt innenfor standardsortimentet, het det videre i pressemeldingen. Den beskrev ellers Norsk Bygdesagforening som en profesjonell bransjeorganisasjon som organiserer om lag 300 mindre sagbruk, uten konserntilknytning eller sagdrift i stor skala. Mange av medlemmene har utgangspunkt i gårdsbruk og utnyttelse av egen skog, men svært mange kjøper inn tømmer.

Utfordret på lang trelast

Under konferansen ble det fra Bygdesagforeningen vist noen eksempler på hva slags spesialisert

trelast som kan bestilles fra bygdesager. Et annet forhold er at bygdesager er fleksible bedrifter, der kunden har få ledd å forholde seg til fra forespørsel til salg. Nær kontakt til skogbruket, med blant annet mulighet til å bestille trelast med ekstra lengder ble poengtert både før og under konferansen. Den nasjonale konferansen for trearkitektur er en møteplass for alle som er opptatt av innovativ norsk trearkitektur. Konferansen som er tverrfaglig skal synliggjøre trendene innen den norske særegne trearkitekturen og inspirere ulike aktører i verdikjeden fra skogen til bygg til å bidra i videreutviklingen av grensesprengende norsk trearkitektur.

HAR DU KONTROLL PÅ HMS-ARBEIDET?

Systemet er enkelt i bruk og praktisk tilpassa bygdesagene. HMS-perm med nødvendige skjema og foreskrifter er inkludert i systemet.

Vår pris til medlemmar: 2000kr + mva.

Har du spørsmål, ring til oss på 918 86 113 eller send en e-post til norbygd@online.no

Ledende leverandør av sagbruksmaskiner!

SE Söderhamn Eriksson A/S

Telf. 62 82 15 55
Fax. 62 82 15 50
e-post: info@se-saws.no
www.se-saws.no

Medlemsbedriften Kolkind sag, Buskerud

Ei godt utbygd gårdssag

Etter mange år med skogsdrift, bygde Ole Kolkind opp egen sag i løpet av 1990-åra. Sag og epledyrking har i flere år gitt helårs arbeid på gården. Han er omtrent aleine om å drive leieskur i nærområdet, og dette står for mye av sagarbeidet.

Tekst og foto: Per Øyvind Berg

-Jeg liker arbeidet på saga bedre enn å holde på i skauen. Jeg har lært å kjøre tømmer med hest og er vel blant de få som i våre dager har vært med på dette som næring. Seinere ble det utstyr som kvistemaskin og lassbærer, før jeg begynte med Kara sirkelsag i 1995. Da drev jeg samtidig som skogsentreprenør i en del år, og kunne arbeide på saga i den tida på året det var lite aktuelt med skogsdrift.

Saga er bygd ut litt etter litt. Det ser jeg som en stor fordel. Tida i skauen betydde et jevnt jag for å få inn penger. Det var moms den ene måneden, skattetrekk for ansatte og folketrygd den neste. Med å bygge ut gradvis har jeg unngått lån, forteller Ole Kolkind. Ved Sagbladets besøk første dag i juli er det nokså rolig på saga. En leveranse av kledning, med smale underliggere i 70 mm og 120 mm overliggere, er høvlet ferdig dagen før.

KORTERE: Kort tømmer lar seg ofte utnytte, mener Ole Kolkind. Boks kan bli deler av benker for eksempel.

LØFTEKRAFT: Lassbæreren er bra til å flytte tømmer, legge stokker til rette på bandsaga og laste opp på inntaket. Inntaket på sirkelsaga har litt fall inn mot sagbenken. Stor traktor med pallegaffer er godt egnet til å flytte trelastpakker fra saga og til tørkeplass ute, den nye tørka, eller videre til høvel.

God tomt

Sagtomta ligger nedenfor tunet og noe av eplehagen. Det er ei ryddig tomt, med saghus og tømmerinntak i midten. Lager, verksted og høvleribygning er plassert rundt, med god plass for traktor og lassbærer til framkjøring av tømmer og ferdige materialer. Det var mye sprenging her for å få ei flat tomt, sier Ole, men til gjengjeld er det en grunn som tåler å kjøres på.

Fra tomta ser en ned mot Fiskumvannet og videre nordover i Øvre Eiker kommune. Sammen med vannet Eikeren gir det et godt lokalklima, der fruktdyrking, særlig med epler, har gode vilkår. De siste åra har det vært satsing på dette, og kommunen leverer nå like mye epler som kommunen Lier lengst sør i Buskerud fylke. Øvre Eiker er ellers en kommune med aktivt skogbruk og jordbruk. Nabokommunen Nedre Eiker har mer preg av industri og boligområder.

Få aktive sagbruk

-Det er jevn interesse fra skogeiere i distriktet for å skjære deler av eget tømmer til materialer for vedlikehold på gården. Så langt jeg

vet, er jeg den eneste som nå har sagbruk med denne muligheten i Eikerbygdene. Andre har bra sager stående, men bruker dem ikke. Det er vanskelig å si hva grunnen er til at de ikke er i gang, sier Ole Kolkind.

Han er godt fornøyd med å drive leieskur. Da blir det meste av hun med hjem på kundens lass. I timepris tar han nå 500 kroner, etter å ha økt dette noe i seinere år. Han er da nøye på at det er sagas tid som regnes inn, håndtering med lassbærer og traktor ser han bort fra.

Årlig skjærer Kolkind Sag om lag 800 kubikkmeter tømmer. Omtrent halvparten av dette er leieskur. Resten er kjøp av tømmer og salg til privatkunder. Hans egen skog er på 1500 dekar, men gir lite tømmer til saga.

-Jeg kjøper en del småpartier som ikke er store nok til vanlige leveranser i tømmeromsetningen. Både skogeierne og jeg syns det er for galt om det skulle bli ved av dette tømmeret. Enkelte ganger kjøper jeg også tømmerpartier av Viken Skog, sier han.

Mest gran

Ved Sagbladets besøk ligger det

igjen noen skikkelig store stokker av eik og furu til skur, men det er mest gran som skjæres på saga. Salget av materialer er mye som to-toms plank, en del kledning, lekter og villmarkspanel.

- 2x8 toms plank er det alltid etter-spørsel etter. Jeg legger opp til å ha et visst lager, og da er 2 toms plank også et greit utgangspunkt for å skjære ut mindre dimensjoner.

Høvelen bruker jeg til justering, det er en nødt til for å få dagens tømmer til å bruke materialene. På leieskur derimot, går alt videre som rå trelast. Jeg har noe stål til å profilhøvle også, men driver lite med det, forklarer han.

Tørke klar til bruk

Selv om sagtomba er romslig, og gir god tørk de fleste sesonger, ser han fram til å få tørka i gang. Bortsett fra porten, har han bygd tørka selv, og bare noe isolering av selve porten gjenstår før den kan tas i bruk.

-Det er mye bra gran i Øvre Eiker og nabokommunene. På oppdrag med skogsarbeid etter stormfelling i Tyskland så jeg mye sagtømmer i bruk som vi helst ville kalt pallevirke.

Furu i vårt distrikt kan også være bra, men jeg har aldri lagt vekt på å skjære ut materialer i kjerneved. Det er ikke så stor andel malme i trærne her, og det vil bli vanskelig å få godt utbytte av det.

Snekkerverksted

Et stort isolert snekkerverksted er nesten overfylt av brukt utstyr som kantsager, avretterhovel, bandsag og ei stor limpresse. I dag gir det plass for en del tilleggsarbeid med bord, benker og plater som en samarbeidende snekker tar hånd om. Ekstra store stokker blir gjerne til benk- eller bordplater med hans innsats i snekkerverkstedet.

Det er ellers litt av hvert som er prøvd av treslag på Kolkind Sag. Her er litt bjørkeplank på lager, dessuten noe edelgran og planker av lerk. Et fint parti ask er også skjært til høvling for gulvbord. Det ligger på tørk ute i overbygd lager, men Ole regner med å tørke dem

ned til ca 8 % fuktighet når det blir aktuelt å høvle dem.

Enmanns drift

Stort sett har Ole Kolkind skjært aleine på saga. Men med tørka i sving kan det bli aktuelt å ha med andre noe mer for å ta hånd om mer i høvelen.

Stort tømmer er en utfordring på mange sirkelsager. Ole kanter store stokker på ei Woodmizer bandsag, der han tar av en hun før den lastes inn på sagbenken. Det er som regel nok mener han, for da ligger stokken stødig når den blir flyttet over til sirkelsaga.

Inntaket er også bygd enkelt. De to vangene har et svakt fall inn mot sagbenken. Vanlig maks lengde er 6,5 meter, men med noe linking av stokker kan det skjæres opp mot 10 meter.

Markedsføring og salg

-Drammen og kommunene rundt har trolig et av de største tilbudene av trelast og et klart prispress. Her ligger mange trelast- og byggevareutsalg. Prisene på trelast varierer mye, men ekstra mye på villmarkskledning- og panel, sier Ole Kolkind.

-Driver du noen form for markedsføring?

-Egentlig ikke. Mange folk vet om saga i området her. Ellers har jeg

annonser på Finn.no, for 2-toms plank, lekter og villmarkspanel. Mitt salg skjer direkte til private. Byggmestere har store rabatter i vanlig byggevarehandel og kjeder, sier han.

Med ferdig tørke kan det bli bedre muligheter til å ta på seg forespørsler der kunden ønsker materialer på kort tid. Her kommer også hans gode kontaktnett blant skogsentreprenører til nytte.

Muligheter for kort virke

-Jeg har tenkt å prøve litt med villmarkspanel av tynningsvirke. Til innvendig bruk passer det bedre med litt smalere bord. Da vil jeg satse på to lengder, korte stokker på ca 2,5 meter og på ca 5 m. Da blir det enten et, eller to bord som passer til vanlig vegg høyde.

Kort virke er regnet som uaktuelt i Norge. Men da jeg drev skogsdrift og var med på vindfallhogster i Tyskland, så jeg hvordan tyskerne utnyttet en god del tømmer ned i 2,5 meter lengder. Dels ble det lastet på tvers av bilen. Å kunne kappe en kort rotstokk vil ofte føre til den andre stokken får lite avsmaling, og en jevnere kvalitet. Og enda viktigere er at slike uttak av virke i norsk skog vil ta unna svært mye massevirke som er skurbart og har bra kvalitet, sier han.

EIK: Det skulle vel bare mangle om vi ikke fant eik på et sagbruk i Eiker? Stokkene er likevel unntak, men to solide eksempler lå klar for bandsaga.

Å få breie bord til ytterkledning kan være et ønske for både sageiere, tømrere og byggherre. På avstand er Vitlycke museum i Sverige kledd med flotte, breie bord i naturgrå eik. På kloss hold røper huset løsninger som kan være verd å se nærmere på.

Tekst og foto: Per Øyvind Berg

For den som reiser til Sverige på E6 mot Göteborg, kan et stopp på Vitlycke Museum være inspirasjon for trebruk. Vitlycke museum sto ferdig i 1998 etter en arkitektkonkurranse. Museet ligger bare noen mil over grensa. Det viser en stor samling av helleristninger som finnes i området. Arkitekten Carl Nyrên, en av Sveriges mest kjente, har brukt materialer som

EIK: Liggende kledning med en bredde på ca 8 tommer gir et solid inntrykk.

passer til det historiske, med granittstein og treslag som eik og gran.

Mest interessant er kanskje kledningen på bygget. Kledningen på huset ser ut til å ha holdt seg godt i tida etter at det stod ferdig.

Men også vegger, himling og golv inne viser gjennomtenkt bruk av tre.

Nettsider:
Vitlycke Museum
www.vitlyckemuseum.se
Carl Nyrên: www.nyrens.se

TO BORD: To smale bord er satt sammen mellom lister med skråprofil.

DETALJER: Nøyaktige skjøter og andre tilpasninger preger bygget. Syrefast spiker eller skruer er en forutsetning for eik.

Tenker du bandsag, bør du tenke MEBOR!

Topp kvalitet til meget hyggelig priser.

Nyhet! MEBOR FLISHOgger,
kan ta dimensjoner på opptil 300 x 400 mm, solid maskin.

For mer informasjon, ta kontakt med

Mebor Norge AS

tlf. 995 46567 eller 952 27691

Bare ring for en hyggelig "sagprat"

FolieCon

DIODELASER

Linjelaser

inklusive festebrakett,
til svært gunstig pris.
Effekt 15 mW

kr. 5.000,- + mva.

Vanlig stikk-kontakt
for 230 Volt,
Strømforbruk ca. 1 Watt

FALKENBERG
- mer enn maskiner!

A. FALKENBERG EFTF. AS MASKINFORRETNING
Billingstadsletta 30 • P.B. 263, 1377 Billingstad
Telefon 66 77 89 00 • Telefaks 66 77 89 01
E-post: info@falkenberg.no • www.falkenberg.no

SKOGBRAND
100år

*Er du usikker på om sagbruksforsikringen din
er dyr eller dårlig tilpasset dine behov?*

HOS OSS KAN DU FORSIKRE:

- Næringsbygg • Eiendeler • Driftstap • Ansvar
- Arbeidsmaskin • Firmabil • Yrkesskade

Sagbrukspakken er utviklet i samarbeid med Norsk Bygdesagforening og medlemmer får 10% rabatt på forsikringen. Ta kontakt med Skogbrand på telefon: 23 35 65 00 for mer informasjon.

Skolebygninger i tre var tema for Trearkitekturkonferansen 2014. Tre og skoler samlet sentrale folk fra arkitektfirmaer, kommuner og fylker.

Tekst og foto: Per Øyvind Berg

Temaet gjorde nok sitt til å øke deltakelsen fra kommuner og fylkeskommuner på konferansen, selv om deltakelse fra arkitektfirmaer naturlig nok var størst.

Blant foredragene var inngående presentasjoner av Nord-Østerdal videregående skole på Tynset, og Ulsmåg skole i Bergen. For den første av disse skolene vant Longva arkitekter prisen Årets trebyggeri 2013. Ulsmåg skole, ved arkitekt Ola Roald, var et prosjekt som Massiv Lust fortalte mye om under årsmøtet i Norsk Bygdesagforening sist vinter. Under konferansen ble begge prosjektene framhevet som i verdens toppen av industrialisert byggeteknikk.

Enkle løsninger, og gjerne sitka!

Arkitektfirmaet Ola Roald har arbeidet mer og mer med tre gjennom det siste tiåret. Spesielt har arkitekt Lars Spåkanes siden 2011 hatt flere prosjekter. Ei hytte på ei utilgjengelig tomt øy ved kysten gjorde at arkitektene måtte arbeide mye for å bygge mest mulig ferdig på fabrikk, for til slutt å heise delene

HÅNDTERLIG: Nye bygningsdelar av tre, som er ferdige komponenter og kan settes på plass med menneskelig makt, ble etterlyst fra Helen & Hart.

FENGER: Årets Trearkitekturkonferanse viste en klar økning i besøkstall fra i fjor. Skoler og liknende bygninger har interesse for en rekke beslutningstakere i kommuner, fylker og offentlige etater.

inn på tomte.

Erfaringene kom til sin rett i prosjektet Ulsmåg skole. Her var tomte var smal og tett inntil veg. Prosjektet har kommet i mål, og ser blant annet ut til å score bra på energiklassifisering. - På et fundament i betong er veggene i første etasje bygd med massivtreelementer. Limtre er brukt i bærende deler av bygget, mens etasjeskiller er bjelkelag, forklarte Ola Roald.

Av detaljer som er litt nærmere bygdesagers produkter kan nevnes veggflater med vestlandskledning og hjørnekasser. I flere av de utvendige flatene er det brukt varmebehandlet tre. Arkitekten tok også til orde for å bruke mer sitkagran: - Den er godt egnet til massivtreelementer, blant annet fordi den er litt mer porøs enn vanlig gran og isolerer noe bedre, sa Ola Roald.

Skolen i Hedmarksskogen

- Årets Trebyggeri, Nord-Østerdal videregående skole, er ikke noe reint trebygg. En del betong er brukt i vegger og etasjeskiller. Men blant annet var Hedmark fylkeskommune opptatt av å få utvendige flater i tre, forklarte Knut Longva fra Longva Arkitekter.

Skolen har fått mye preg av store, firkanta flater. I store er det brukt limtre. Også store søyler, som i atriumet og sentralhallen, er lagd i limtre. Mer særpreget er at trapper er hengt opp i kraftige ståltag fra taket. Vangene er av massivtre. Denne materialbruken understreker at det er en yrkesskole, med tydelig kobling til utdanning i jern-, metall- og bilarbeid. Utvendig er veggene kledd i lekter i royalimpregnert furu fra Alvdal skurlag.

Håndverkere liker tre!

Temaet skoler innebærer store bygg, der bygdesagers leveringer ikke er svært lette å se for seg i utgangspunktet. Men som underleverandører og i samarbeid med andre firmaer kan markedet være interessant. I foredragene viste flere arkitekter til muligheter for bygdesager. I et tilfelle var grindverksteknikken brukt som forbilde for nye konstruksjoner, som ivaretok både styrke og godt utseende. Bruk av fagverksrammer og stendere er et annet, der tradisjonell teknikk og bruk av korte lengder utnytttes. -Og håndverkere liker å arbeide med tre, understreket en av arkitektene.

Mulighetene for enkel tilpasning på byggeplassen er mye bedre enn for bygningsdeler av stål og betong.

Samarbeid mellom ulike bransjer

I byggeprosjekter der en velger massivtre til vegger, kan en gjerne tenke seg tak bygd med vanlige takstoler. - Sammenbunta takstoler gir ofte en like bra konstruksjon og økonomi som limtre, mente Thomas Orskaug fra Treteknisk. Takstoler har i mange år blitt produsert industrielt, det er kjent byggeteknikk for mange entreprenører, og produksjonen skjer i stor grad lokalt. - Trekomponenter kan også være små!, understreket Siv Helene Stangeland fra Helen & Hard, i en rekke av foredrag der mye handlet om limtre og massivtre. Nye måter å tenke trekomponenter på kan være hult massivtre for deler av vegger, der ledninger eller rør skjules. Fylling med isolasjon eller betong kan også være aktuelt. - Tre i overflata betyr mye for utseendet. Trekomponenter som kan løftes på plass som leca-blokker er også aktuelt, ikke minst for selvbyggere, mente hun.

Tre på riktig sted

Behovet for å tenke samarbeid ble også understreket av andre: - Å bruke riktig trevirke på riktig sted, er mest lønnsomt og sentralt for alle som arbeider med tre. Innen trebransjen må vi legge mye mer vekt på å samarbeide der det er naturlig, for å konkurrere mot andre materialer, mente Olav B. Tonstad fra Profftre AS. Firmaet behandler trelast med accoya. I en acetyliseringssprosse mister trecellene evne til å ta opp fuktighet. Overfor Sagbladet gjorde firmaet klart at en har merket seg aktiviteten bygdesager har på massivtre, blant annet i Rogaland. Profftre AS så gjerne for seg samarbeid med bygdesager som lager vegger og tak i massivtre, mens kledning med accoyabehandlet furu gir overflater som tåler regn og vind.

Fra skogen til veggen

Avdal Skurlag AS var en av hovedpartnerne for Trearkitektur-konferansen. Skurlaget fusjonerte i sommer med Materialbanken AS,

et av Norsk Bygdesagforenings medlemmer i flere år. Sammen viste de to bedriftene til sin styrke i prosjektproduksjon.

- Alvdal Skurlag har oppnådd hele 98 prosent levering til avtalt tid. Vi regner oss som spesialister på kjernevedprodukter av furu, og ellers eksteriørtrelast av gran og furu, i alle slags lengder og profiler, sa salgssjef Karl Johan Skarpnes. Fra Materialbankens mange prosjekter viste Jakob Trøan til en rekke kirker, med sponkledninger for tak og vegger, til kompakte tømmererelementer for nye bygninger i bymiljø.

Tre i utlandet

Både fra Tyskland og Storbritannia ble det vist gode eksempler på skolebygninger i tre. Et eksempel var den østerrikske landbrukshøgskolen i Salzkammergut. De tyske arkitektene som fikk oppdraget, brukte tre i innvendige og utvendige flater. De la også vekt på å bruke lokal furu, som er svært lys i veden.

Arkitektureksempelene fra Storbritannia hadde klare regnskap for tre kontra materialer som stål og betong. Mens norske byggeprosjekter kan ha tall for kvadratmeter, kubikkmeter eller løpemeter som er brukt av ferdig trelast, ble også antall trær og stokker oppgitt for prosjektene som ble lagt fram.

De engelske skolene var bygd med bløte treslag som gran og furu, men en del utsatte flater i fasaden hadde fått varmebehandlet tre. Limtre, og delvis massivtre, var brukt i ganske stor utstrekning. Siden det var trelast fra Sveits som var blitt brukt, oppga arkitekten hvor lang tid de sveitsiske skoler ville bruke på å erstatte materialene med ny tilvekst. Det var snakk om noen få timer i hvert av eksemplene. Storbritannia har ingen spesiell politikk som framhever trematerialer ved offentlig bygging. Materialer blir vurdert utfra pris, totaløkonomi og praktiske fordeler i byggeprossessen og framtidig bruk.

Elevhelse

En tysk studie over flere år viser flere

INDUSTRI: Sterke forbindelser i trematerialer kan utvikles med tredimensjonal programvare for industri.

gode effekter av skoler bygd i massive trekonstruksjoner. Generelt viser elevene bedre helse enn fra bygg med stor grad av betong/stål. Stressnivået er lavere, på grunn av bedre akustikk, og elevenes konsentrasjon er bedre. Studiene viser at hjerterefrekvenser hos elevene i tredominerte skoler er 20 til 30 prosent lavere enn andre i typiske bygg av stål /betong.

Hvorfor tre?

-Det enkle svaret på dette spørsmålet er bærekraft, og da menes både sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft. Heldigvis ser vi en tydelig renessanse for å bygge skoler i tre, sa Aasmund Bunkholt i Trefokus.

En viktig grunn er at det viser seg lønnsomt for kommunene, dersom en først får pratet seg gjennom fordommer som enkelte har overfor tre kontra andre materialer.

- I daglig skoleliv er det likevel god akustikk som teller svært mye, og er ganske enestående for tre. At målinger viser så mye som 20 - 30 prosent lavere hjerterefrekvens på elever i skoler bygd av tre, sett i forhold til der betong er hovedmateriale, er viktig påpekte han.

Les foredrag på nettet: på: trearkitektur.wordpress.com/konferansen-2014/foredragene-2014/

Mer fra konferansen på side 5 og 17.

Sagbladet Bli en bedre trebedrift - Del 2

Hva er ditt varemerke?

Jeg forstår at sammenhengen mellom en mindre trebedrift og et varemerke kan være vanskelig å få øye på. Alle bedrifter kan skape sitt varemerke, men grepene blir andre for små bedrifter enn for internasjonale konsern.

Tekst og foto: Stefan Nordmark
Redigert og oversatt av
Per Øyvind Berg

Vi skal fokusere på hvordan din bedrift og dine produkter blir oppfattet i samfunnet rundt deg. Det er viktig å merke seg at samfunnet, og omgivelsene rundt, er noe annet enn kundene. Ditt varemerke spres i en mye større krets enn bare kundene. Om en kunde snakker med naboen, kan naboen sønn bli kunden, om han skal restaurere et hus. Naboen og andre som omtaler deg og din trelast, er bare spredere av varemerket.

Firmanavn og logo

Bedriftens navn, logo og eventuelle produktnavn er viktige hjørnesteiner for å bygge opp et varemerke. De bidrar til den følelsen og de særpreg som du bygger opp om bedriften og dine produkter. Om målet er et varemerke som forbindes med høy kvalitet og raske leveringer, ødelegger du for dette om du ikke er konsekvent

med navnet i markedsføring og kundekontakt. Skifter du navn fra Brøderna Olssons Såg HB, Lars Olsson, Såg-Lasse eller Olssons på Näset, så blir ditt varemerke utydelig. De som hører, ser eller opplever noe med din bedrift trenger et konsekvent navn som de kjenner igjen. Det gjør det lettere å huske deg neste gang det er behov for trelast, eller når noen i kundens vennekrets for eksempel ønsker et godt tips på hvem som kan kopiere og høvle gamle paneltyper.

Store bedrifter tenker seg grundig om før de endrer bedriftsnavn og logo. Når til de til slutt bestemmer endringene, bruker det ofte store beløp på å markedsføre det nye navnet og logoen. Vi i små-bedriftene har ikke budsjett for dette, og derfor er det klokest å være konsekvent fra starten.

Egen logo?

Å lage sin egen logo er ikke strengt nødvendig. Men en egen logo blir et bilde som skaper følelser og gjenkjenning. Dermed blir det lettere å huske enn et bedriftsnavn med bare tekst.

En logo kan gjøres enkel, med bedriftens navn skrevet på en bestemt måte og brukt sammen med bestemte farver. Produktnavn kan bidra til å bygge et varemerke for enkelte produkter eller produktgrupper. Det kan være nyttig om du vil profilere produktene på ulike måter. Et

eksempel fra eget firma, var da jeg begynte å selge pakker med reisverk til billige boder, i ulike størrelser og en halvgod kvalitet. Her brukte vi navnet Bruksboden helt fra starten. Den viktigste grunnen var at denne typen bod ikke lever opp til det varemerket jeg ønsker å ha for min bedrift. Verken «billig» eller «halvgod» er ord jeg ønsker at kundene forbinder med firmaet. Men det er greit at de kobler disse ordene til Bruksboden. Vi holder på å ta fram andre typer boder, men de kommer til å ha betydelig bedre kvalitet, de kommer ikke til å bli billige, og de kommer slett ikke til å bli markedsført under navnet Bruksboden.

Vær bevisst på ditt varemerke

Er det ikke en overdrivelse å sette navn på varer som finnes i alle byggevarehus?

Kanskje. Men i min del av Sverige har ingen kunnet unngå å se den store kampanjen som AB Karl Hedin (svensk sagbrukskjede) har drevet de siste årene for å få flest mulig til tro at deres Hedin-plank er rettere enn plank fra andre leverandører. Kanskje har de rettere plank enn andre, men jeg har også kassert mange Hedin-planker som hadde passet best til propeller i vindkraftverk. Uansett, selskapet har trolig fått mange til å betale noen kroner mer for å få en Hedin-plank. Hva vil du forbindes med? Du kommer til å få et varemerke

ENKEL: Bruksboden er reisverksbygg som kunden henter og bygger selv. Produktet har fått sitt eget navn for å skille seg ut blant andre Tönshammars Brukssnickeri. Legg merke til hvordan «Bruks-» går igjen i både produktet og firmanavnet, og kan hjelpe e til å huske firmanavnet.

enten du vil eller ikke, fordi andre kommer til å knytte noen følelser til firmaet eller dine trelastprodukter. Derfor er det verdt å arbeide aktivt med varemerket for å påvirke andres oppfatning.

Prioriter nye

Gjør en prioritering av hva du ønsker at firmaet og produktene skal stå for. Er det høy kvalitet, lav pris, bra service, raske leveringer eller stort vareutvalg du vil forbindes med? Svaret kan fort bli ja til alt dette, men det er neppe realistisk å tro at du alltid vil greie å møte et slikt sett av forventninger. Risikoen er dessuten stor for at omgivelsene blir forvirret. Innebygd i oss finnes en sannhet om at det som er billig ikke kan ha høy kvalitet. Dermed mister varemerket troverdighet.

EKSEMPLER: Skogbrands logo konsentrerer seg om tekst og farge. Solberg Sag knytter navnet til laftebila, noe som kunden for eksempel kan forbinde med håndverk, solid tre eller tradisjon.

Sett mål i daglig arbeid

Du må selv bestemme deg for hva som skal gjennomsyre din bedrift og produkter. Det er ok å ha et varemerke som forbindes med "billig" og "lav kvalitet" om du har utstyr og råvarer som passer til dette.

For egen bedrift har jeg valgt å bygge varemerket på disse ordene:

- Kvalitet
- Fleksibilitet
- Kunnskap

I daglig arbeid innebærer dette at vi velger bedre råvarer enn normalt. Vi prøver å være nøye med detaljer og ha bra maskiner og verktøy for å holde jevn, høy kvalitet.

Vi står for fleksibilitet, med å unngå standardprodukter, og framstille etter kundens bestilling. På den måten innfrir vi kundens unike ønsker for produktet. Dette er selvsagt noe vi tar oss betalt for. Kunnskap innebærer for det første at vi i bedriften skal ha høy kunnskap om trelast og snekkerarbeider. Men i tillegg har vi som mål å overføre noe av vår egen kunnskap til kundene.

Et sterkt varemerke

Et varemerke er sterkt når bedriftens ønsker om hva den vil forbindes med stemmer godt overens med hvordan omgivelsene oppfatter bedriften. Et sterkt varemerke betyr dermed at det ikke må være høy kvalitet som forbindes med bedriften. Et eksempel fra vår bransje er Byggmax. Det er åpenbart ikke høy kvalitet som er det viktigste for Byggmax. Jeg vil likevel påstå at denne kjeden har et sterkt varemerke. Deres kunder forventer enkle produkter av middels kvalitet, men til en svært lav pris. Byggmax-kunder kjøper sine varer i en tro på at de får markedets billigste, til tross for at det finns mange produkter der Byggmax har høyere pris enn andre. Deres varemerke er så sterkt knyttet til ordet billig at kundene ikke tar bryet med å sjekke priser hos andre leverandører.

Varemerker krever tid

Det tar tid og krefter å bygge et sterkt varemerke, om vi ser bort fra massive reklamekampanjer som koster urealistisk mye. Den enkleste veien til et sterkt varemerke, er å la det ønskede bildet av varemerket komme fram gjennom produktene og servicen rundt dem. Dette krever

tid og tålmodig arbeid.

Det går derimot raskere å bryte ned et godt varemerke. Du kan gjennomføre ni leveranser som oppfyller kundenes forventninger, mens den tiende avviker. Det kan være nok til at ditt varemerke får seg en trøkk. Kort oppsummert betyr det at det teller lite hva du vil varemerket skal være, dersom ikke kundenes forventninger blir innfridd.

Tema for neste artikkel blir hvordan en gjør sitt varemerke kjent gjennom markedsføring.

HUSKELISTA

Noe å tenke på til neste artikkel i Sagbladet 4:
Hvilket navn bør du bruke utad?
Har du noen logo?
Har du noen produkter med egne navn, eller som fortjener å få det?
Sett opp tre ord som du vil forbindes med.
Hva slags betydning får disse ordene i din praktiske hverdag?
Skriv ned hva du kommer fram til.

STEFAN NORDMARK

Stefan Nordmark er medlem av svenske Småsågarna, Norsk Bygdesagforenings parallell i Sverige. Han driver Tönshammars Brukssnickeri i Hälsingland. Sagbladet har fått lov å bruke hans artikler. I forrige artikkel tok han for seg bedriften og grunnlaget for den.

Sagbladet Ei afrikansk sagbrukshistorie

Ein afrikansk tenåring som måtte flykte frå Liberia til Noreg, er årsaken til ei heilt spesiell levering av sagutstyr frå Noreg til det afrikanske landet. Arild og Tor-Eivind Øygarden fekk ei hard nøtt å knekke med å levere sagbruk for betongharde treslag.

Tekst og foto: Arild og Anne Lise Øygarden

Det heile byrja med ein telefon frå Per Kårbø, investor frå Bergen, som skulle investere i eit sagbruksprosjekt i Liberia. Han var ute etter ei spesiell stor og sterk sag meint for den afrikanske marknaden.

Han skulle investere i Sylvester Roger sitt prosjekt i Liberia. Sylvester kom til Noreg som flyktning då det var krig i Liberia. Han blei tatt med av FN-soldater då han var tenåring. Per Kårbø var husverten hans i Norge. Dei vart godt kjend, og etterkvart gode venner. Per ser på Sylvester som ein son, og stolar heilt på han.

Då Sylvester vart vaksen, og krigen i Liberia tok slutt, fekk han beskjed om at han

SAGEIGAR: Sylvester Roger og Tor Eivind Øygarden med ein av stokkanene som lå klar for sagutstyret.

hadde arva skogsområde etter bestefaren. Oldefaren hans hadde vore slave i Amerika og fått eit stykke land i Liberia då han vart fri. Dette området er i regnskogen.

Stor skog, stor verdi

Sylvester og Per reiste til Liberia for å ta ein kikk, og det viste seg at det var store skogsområde med ulike treslag. Skog med dei spesielle

treslaga som finns der kan ha stor verdi, og vert samanlikna med gull og diamanter, som Liberia har mange forekomstar av. Mange av treslaga i regnskogen er ekstremt harde, og vanskelege eller umoglege å sage, som for eksempel eki. Av dette treslaget låg det masse som allerede var hogd. Dette er eit svært etterspurd treslag dersom ein kan greie å sage det.

Dei to fann fram til vårt sagbruk, og modellen Africa. Etter ein del knall og fall i starten, fann me fram til rett type sagblad og sagbladoppsett. Dei kjøpte så to Africa 160 med 180 mm sagblad. I starten holdt stellit sagblad til ca 3 meter skur. Dette sager med eik med her i Norge.

Anbud og sviller

Regjeringa i Liberia og ein privat mann hadde lyst ut anbud på levering av jernbanesviller til ein jernbane som skulle ende opp ved eit fjell med store gullforekomster. Privatmannen kostar jernbanen mot løyve til å få drive ut gullforekomster.

Etterkvart viste det seg at Sylvester si tante er sekretær og

LÆRING: Opplæringa retta seg mot å bruke teknologien i saga, og ikkje minst ha skarpe blad med rett oppsett.

rådgjevar for Liberias kvinnelege president, som for øvrig var i Noreg i fjor og mottok Nobels Fredspris. Dette følte og klart som ein tryggleik då Arild og Tor-Eivind skulle reise dit. Dei to Serra-sagene og anna utstyr vart levera i april. Arild og Tor-Eivind reiste så til Monrovia, Liberias hovudstad, for å ha opplæring.

Varmesjokk!

Dei kom fram til Monrovia om natta i 35 grader. Dette var som eit varmesjokk. Lufta var og ekstremt fuktig og kleda klistra seg til kroppen deira.

Dei skjøna raskt at største utfordringa blei å lære opp folk som ellers hadde svært lite kunnskap om elektronikk på tyske maskiner med høgteknologi. Men dei var svært interessera og lærevillige.

Det var ikkje straumnett, så all straum kom frå aggregat. Etter at utstyret var montera og klar for testing, vart det norske og liberianske flagget heist.

Dei fekk nok litt sjokk etter første sagskuren i eki, då dette var som å sage i betong. Dette løyste seg heldigvis etterkvart som dei fekk meir erfaring med sliping og oppsett.

Det vart tid til ein dag i jungelen for å sjå på ferdig hogd virke og hogstareal. Det var ikkje uvanleg med tre på 30-40 kubikkmeter pr. stamme. Fleire tre strakk seg 30-40 meter før fyrste kvist. Det var uvirkeleg å drive tømmerdrift i over 40 grader varme, men arbeiderane klarte det. Det blei bruka Husqvarna 120 kubikkcm motorsager med sverd på 120 cm sverd. Desse var og levera frå oss, og spesialbygd for denne bruken.

Streng kontroll før hogst

Proessen for å få fellingsløyve i regnskogen er dyr og komplisera: Fyrst søke staten om å bli godkjend logger (tømmerhogger). Desse hadde høg status, nesten som ein diplomat. Ny søknad for kvart tre

KJEMPESTORT: Mye tømmer lå og venta på saging. Legg merkje til dei blanke skilta i enden på stokkane. Det syner lovleg tømmer. Tømmer frå illegal hogst blir liggande att for å råtne.

To inspektørar ut for å ta prøver av treet og finne ut om det var hogstmogen To nye inspektørar ut for å merke treet med messingbolt med serienummer Når treet er hogd, ny messingbolt slås inn i stubben som fortel kvar tre nye tre skal plantas for det eine. Desse trea vert fulgt opp i fleire år. Stammen vert så sendt til sagbruket

Vil bygge ut

Regjeringa hjelper bedrifter med at

dei slepp å betale skatt dei fyrste åra, for å få bygd opp att landet etter krigen, og lage arbeidsplasser.

Fyrste fase for Sylvester og Per er over. Dei har avtalt å levere store kvanta med jernbanesviller. Neste steg vert å få utvida sagbruket med fleire sagbruk for større kapasitet. Det vil med tida jobbe ca 200 mann på dette sagbruket.

Me i Øyfjell sag er stolte og takknemlige for at dei valgte oss som leverandørar, og håper å få vera med dei vidare på prosjektet.

OVE ØDEGÅRD AS

Nässjö – tømmer-sagblad med plasmaveisede tenner

Alle typer sagblader, kapp og kløv m/stellite og HM. Vedkapp og Hss. Service og sliping av sagblader, fresere, kuttere, kniver og stål.

**Ove Ødegård AS, Bekkevn. 202
Vear Industriomr. 3173 Vear**

Tlf: 33 36 51 56 – Epost: post@oveodegaard.no

Tre får en viktig plass i et stortilt kunstprosjekt i Nordland. Kunstprosjektet SALT på Sandhornøya i Gildeskål finner sted på ei idyllisk sandstrand og får bred omtale i flere internasjonale aviser.

Tekst og foto: Per Øyvind Berg

The Guardian mener det er et av Europas mest spennende utendørsprosjekter, mens CNN har latt seg fascinere av de arktiske omgivelsene. SALT på Sandhornøya i Gildeskål er en kombinasjon av kunst, arkitektur, musikk og lokal mat og skal vise fram nordnorsk kultur i naturlige omgivelser. Både NRK Nordland og Trearkitektur på facebook har foto og video til kunstprosjektet.

Det er den idylliske Langsanden i Gildeskål som er valgt som innramming for kunstinstallasjonen som skal stå utstilt et helt år. Her bygges blant annet en fiskehjell på 150 meter med gjennomsliktig tak som kan romme 1 000 mennesker.

Strandfest

The Guardian mener det er et av Europas mest spennende utendørsprosjekter akkurat nå, og omtaler det som en «ett år lang strandfest». CNN har på sin side latt seg fascinere av det arktiske landskapet og den utradisjonelle plasseringen av kunstprosjektet.

Prosjektleder Erlend Mogård-Larsen har tidligere jobbet med Byalarm, Slottsfestivalen og Trænafestivalen. Nå er han spent på åpningen av kunstprosjektet SALT.

- Det jeg liker med dette prosjektet er møtet mellom mennesker og natur. Det er ikke en mening med alt, men likevel oppstår det noe magisk når man oppsøker kunsten her ute, sier Erlend-Mogård Larsen, som sammen med kurator Helga-Marie Nordby, er initiativtakerne bak prosjektet.

Værhardt

I flere måneder har det vært jobbet med å få på plass de ulike byggverkene i sanden. En av utfordringene har vært å få utstillingen så robust at verkene kan takle ubarmhjertige vinterstormer, fallvind, frost og kulde.

- Men det er litt som livet selv.

Man må være beredt på å takle mye, sier Larsen.

En av Kinas mest anerkjente samtidskunstnere har laget en utendørs- og spesialprodusert film som skal vises fram i forbindelse med kunst-prosjektet. - Dette blir spektakulært. Yang Fudong har et stort publikum i Europa og Asia. Det vil komme tilreisende fra hele verden for å oppleve dette, sier Erlend Mogård-Larsen til NRK.no.

Bygger gigantisk sauna

Det bygges blant annet en stor sauna som skal kunne varme 120 mennesker, mens det inne i flere av de små hyttene vil bli vist film. Inne i den over-dimensjonerte fiskehjellen skal nordnorsk kunst og kultur vises fram.

Etter et år på Langsanden skal fiskehjellen og sendes videre. SALT skal forflytte seg fra Sandhornøy til Grønland, Island, Canada og Russland. SALT kunst og kulturprosjekt har offisiell åpning 29. - 30. august.

Kilde: www.nrk.no/nordland/ Hilde Mangset Lorentsen.

WoodTech AS har for salg diverse brukt høvleriutstyr:

- Pakkerullebaner
- Tverrtransportører
- Utmating høvel
- Trelastvippe
- WEINIG list-/panelhøvel. Mod. 17 AL 1981model, 6 spindler
- WACO HM3000 UNIVERSAL 1980 mod. 7 spindler.
- WACO HM225 UNIVERSAL ca. 1980 mod. 7 spindler + 2 doble og 1 enkelt mateverk.

Brukt utstyr selges normalt som forevist, men vi bistår gjerne med ombygging/tilpasninger etter kundens ønsker. Bilder og mer informasjon kommer på våre hjemmesider.

Kontakt undertegnede dersom dere har spørsmål.

WOODTECH
LARVIK - NORWAY

Steinar Kaldhussæter
Mob: +47 404 06 521
Kontor: +47 33 16 55 76
e.post: steinar@woodtech.no
www.woodtech.no

Tolv år har gått siden Geir Brendeland og Olav Kristoffersen ble Brendeland & Kristoffersen da de vant den åpne konkurransen om bærekraftig sosialboliger på Svartlamoen i Trondheim i 2002. Siden den gang har kontoret fått både nasjonal og internasjonal anerkjennelse. Med seinere prosjekt som Svartlamoen boliger (2005), Svartlamoen barnehage og Svartlamoen kulturelle sentrum (2007) har dette området i Trondheim blitt sterkt knyttet til disse to arkitektene.

Tekst og foto: Per Øyvind Berg

Treprisen er en av landets mest prestisjetunge arkitekturpriser og har vært utdelt i over 50 år. Prisen forvaltes av TreFokus i et samarbeid mellom Norske Arkitekters Landsforbund og skog- og trenæringen i Norge, og er en hederspris for god trearkitektur.

Sterk attest fra juryen

Juryen viste blant annet til at viktigheten av at noen hus blir noe mer enn bare middelmådige, fordi det da blir faglige referanser og andre kan lære noe av dem. «I realiteten skjer det svært sjelden, kanskje bare noen få ganger per tiår. Slike byggverk påvirker ikke bare fagkollegene, men også andre deler

SÆRPREG: Arkitektene Geir Brendeland (i midten) og Olav Kristoffersen mottok Treprisen 2014. Aasmund Bunkholt (til venstre) overrakte prisen under den 2. Nasjonale konferansen for trearkitektur. Boligene ved Svartlamoen i Trondheim var blant de første i Norge som var bygd av massivtre.

av byggebransjen og av og til har slike prosjekter industriendrende karakter», sa juryen.

«Prisvinnerne i 2014 har stått bak flere slike bygg. Deres produksjon har vært helt avgjørende for utviklingen av norsk trearkitektur det siste tiåret. Årets prisvinnere, Brendeland og Kristoffersen, har bedrevet det som med rette kan kalles grunnforskning på trearkitektur. Deres arbeider er presise, unngår de store fakter og formspråket er geometrisk bevisst og nøkternhet. Brendeland & Kristoffersens særegne arkitektur

viser ofte en dristig og kompromissløs holdning samtidig som den omfavner sosiale utfordringer. Arkitekturen kan ved første øyekast oppleves provoserende enkel, fremstår med sofistikerte løsninger bak enkelheten», het det videre i juryens begrunnelse.

Juryen:

Jan Olav Jensen (juryleder), Jensen og Skodvin

Marit Justine Haugen, Haugen/Zohar

Magdalena Haggärde, 70N Arkitekter

Aasm. Bunkholt, TreFokus AS

STRIDSBERGS
www.stridsberg.no
Tlf: 62 58 53 33
Email: post@stridsberg.no

**Komplett samarbeidspartner av
løsninger til sagbruk og høvleri.**

KVARNSTRAND
SHARPEST TOOLS FOR WOOD
www.kvarnstrands.no
Tlf: 62 54 06 50
Email: morten.flatset@kvarnstrands.no

Senter for Bygdekultur

Kurs høsten 2014

Sveipekurs	19/9 - 21/9
Helgekurs i treskjæring	19/9 - 21/9
Møbelsnekring	3/10 - 5/10
Kurs i kalligrafi	17/10 - 19/10
Kurs i smiing av knivblad	17/10 - 19/10
Møbeltapetsering	22/10 - 25/10
Smikurs	7/11 - 9/11
Kurs i hakking og pjonering	8/11 - 9/11
Verktyslipekurs	21/11 - 23/11
Laftekurs	24/11 - 29/11

Kontaktinformasjon:
Senter for bygdekultur, 2662 Dovre.
Tlf 61 24 05 51. E-post: kurs@hjerleid.no

Mer informasjon på www.hjerleid.no

NYTTIG UTSTYR FOR SAGBRUK OG VEDPRODUKSJON

Ny forhandler for Østlandet

Vi selger vedkløyvere, vedmaskiner og sagblader av meget god kvalitet. I vårt utvalg finner du også hydraulikkaggregater, tømmergrip/klo osv. Vi har det meste for å oppgradere sagbruk og utnytte biprodukter til ved. Besøk vår hjemmeside eller vår nye butikk, bare 20 min kjøretid fra Kløfta og Gardermoen, eller 45 min fra Oslo.

Se vår hjemmeside: www.sagutstyr.no

Sagutstyr AS

Eidsvollvegen 481, 2160 Vormsund
www.sagutstyr.no
Tlf: 63 90 11 90

Fred. 26/9 kl 12-17 og Lörd. 27/9 kl 10-15

Demodager - Sag

hos Arne Brunvatne

Kjæråsveien 10 - 3158 Andebu v. Sandefjord

STØRRE KAPASITET!

LOGOSOL RAMMESAG L500

Opptil 21 perfekte,
direktesagde
bord av
hver blokk.
Enkel installasjon.
Effektiv og høy
driftssikkerhet.

257.000,-

Ystadvn. 41
7670 Inderøy
Tlf. 47 87 50 00
www.logosol.no

ALLE PRISER EKS. MVA. OG FRAKT

LOGOSOL
ekte treglede

Galvaniserte lasersveisede rør

Platetykkelse 0,6-1,0 mm
Skjøtes med spennbånd eller flenser.

Senzimurforsinkede stålør for høyvakuumanlegg

Platetykkelse 1,25-1,5 mm
Skjøtes med rørkoblinger.
Kan også leveres i rustfritt.

Lasersveisede svartplaterør

Platetykkelse 2 og 3 mm
Skjøtes med spennbånd eller flenser.

Rustfrie lasersveisede rør

Platetykkelse 0,7-1,5 mm
Skjøtes med spennbånd eller flenser.

Vi leverer utstyr for håndtering av støv, spon og flis i avugsanlegg.
Kvalitet rett igjennom til riktig pris!

www.scandmiljo.no

SCAND
Industrimiljø

Regjeringen viderefører tidligere satsinger på innovativ bruk av tre. Målet er å unngå at tømmer råtnet på rot, og at det heller brukes til nye bygninger og i samferdsel.

Tekst og foto: Per Øyvind Berg

- Et aktivt skogbruk gir fornybart råstoff i form av blant annet bygningsmaterialer. Vi bør bruke mest mulig av tømmeret i skogen til å bygge flotte og miljøvennlige bolighus, forretningsbygg og broer. Det er en mer bærekraftig bruk av skogen enn å la den stå og råtne på rot, sa landbruks- og matminister Sylvi Listhaug i en nyhetsmelding i sommer.

Målet med satsingen er at bruken av tre skal øke i Norge, og bidra til mer verdiskaping i trebearbeidende bedrifter i hele landet, skriver Landbruks- og matdepartementet.

Idrettshall i tre

Nordland Fylkeskommune og Bodø kommune er i gang med å bygge en ny idrettshall i tre. Kort byggetid, rask framdrift i prosjektet og at det er en svært konkurransedyktig byggemetode er viktige erfaringer Fylkeskommunen har tatt med seg så langt i prosjektet, skriver Landbruks- og matdepartementet.

Den 2500 m2 hallen bygges

NYTENKT: Kommunal bygningsmasse kan gjerne fornyes med løsninger av massivtre og limtre. Åmli rådhus er et annet eksempel på trebruk, der all kledning var av furu kjerneved fra lokale bygdesager. (Foto: Per Øyvind Berg)

med limtre, bærekonstruksjoner og massivtre. Øvrige materialer er levert fra Trøndelag og satt sammen som ferdige gulv, vegg- og takelementer fra entreprenøren selv.

At moderne treløsninger også gir helt andre arkitektoniske løsninger enn hva man har vært klar over er også en viktig oppdagelse, melder Fylkeskommunen. De påpeker også at vedlikeholdsfasen ved ødelagte elementer er svært enkelt og rimelig sett i forhold til mange andre materialer.

Tilskudd til innovativ bruk av tre

Innovasjon Norge gir tilskudd til bedrift med smarte løsninger for bruk av tre. De finansierer utviklingsprosjekter, opplyser Innovasjon Norge på sine nettsider.

Arkitekter, produksjonsbedrifter, utbyggere og aktører innenfor kompetanseutvikling er eksempler på bedrifter som kan søke tilskudd i tresatsingen til Regjeringen, som er organisert av Innovasjon Norge.

Kilder: Nationen.no

BygdeMart'n

Bygdemartn er et gratis tilbud til medlemmer i foreningen som ønsker å annonsere brukte maskiner og utstyr.

Send en tekst til peroyvind@combitel.no , så tar vi inn din annonse så sant det er plass.

Prestisjejobb for Eilo Tre

Eilo Tre fra Ådal fikk jobben med å legge taket på Bærum kulturhus' nye tilbygg. Daglig leder i Eilo Tre, Ole Erik Elsrud, er ikke akkurat misfornøyd med det:

- Kulturhuset ligger godt synlig til i gågatestrøket i Sandvika.

Mange vil se det. Og vi får et lett tilgjengelig sted å vise til. Selskapet ble bedt av entreprenøren om å komme med et tilbud på deres til tak til prosjektet, som arkitektfirmaet Snøhetta står bak. Taket er nå på plass og arbeidet med kulturtilbygget skal være helt ferdig og åpnes tidlig i høst. Treshingel, kalles de sagskårne 29 millimeter tykke, kileformede trestykkene Eilo Tre lager sine trelags stavganger av.

Eilo Tre har fra før lagt store flater med sitt materiale på vegger og tak en rekke steder i inn- og utland. Han står selv for mye av monteringen ute hos kundene. Faren Elling startet virksomheten for en del år siden. Elsrud sier han har noe skog som kan klare kravene til virket han bruker, men ikke tilstrekkelige mengder.

Han kjøper råstoff fra sagbruk som kan levere utplukket materiale, virke som kvalitetsmessig skal gå langt utenpå vanlig furu, sibirsk lerk og andre treslag.

Kilde: www.ringblad.no

Fransk satsing på lokalt tømmer

Franskmannen Neil Gouallo har bodd i Norge i seks år. Nå har han forelsket seg i bruk av kortreist tømmer fra Lofoten. Han sa opp ingeniørjobb i Narvik for å bygge tradisjonelle bryggehus i Lofoten. Et bygg er i ferd med å reise seg på sagbruket til Helge Forsbakk på Øver-Gjerstad i Vestvågøy.

- Det er en rekonstruksjon av en saltfiskbrygge som sto på Olenilsøy på Reine, men som gikk tapt i en storm for noen år tilbake, sier Neil Gouallo. - Jeg dro til Canada for å lære rundtømmerlafting. I etterkant har jeg lært meg andre teknikker også, og har startet et enkeltmannsforetak. Jeg ønsker

å bygge miljøvennlige hus, og bruke kortreist tømmer, sier han. - Kunden kjøpte tømmer i forbindelse med hogsten i Storfjorden for et par år tilbake. Det er brukbart tømmer, sier Helge Forsbakk.

Kilde: www.lofotposten.no

Leverte massivt før fristen

Nå kan mange studenter i Østfold glede seg til studiestart. I Halden står 208 nye studentboliger klare før tiden og om et år leveres de siste 120 boligene. Alle i massivtre og levert på rekordtid.

Prosjektet er utført med bærekonstruksjoner i massivtre, og en arkitektur som gjenspeiler trebruken. Miljøprofilen er ivarettatt med passivhusstandard og et særlig godt innneklima. De 328 studentboligene fordeles på 4 blokker på 4 til 6 etasjer.

Totalt har det gått med ca 1.000 m³ trelast i de to første blokkene. Dette gir en CO₂ besparende effekt tilsvarende 500 biler som kjører 20.000 km hver i ett år, skriver Byggmesteren. Montasjetid for trekonstruksjonen per blokk var bare 3 uker og vekten av prosjektet var kun 30 prosent av et tradisjonelt bygg i stål og betong.

Landets skoghovedstad

Alle krefter i skogsektoren skal samles for å etablere Elverum som landets skoghovedstad. Statskog, Glommen, Moelven Industrier og Forestia har dratt i gang et forprosjekt ledet av Tretorget for å samle en næringsklynge.

- Og Elverum er det riktige stedet, sier landbruks- og matminister Sylvi Listhaug. Under sitt besøk i Elverum tidlig i august, ble Frp-statsråden informert om det ambisiøse prosjektet som er på trappene.

- Målet er å etablere et Norwegian Centres of Expertise (NCE) i Elverum. For å si det enkelt skal vi etablere det ledende miljøet innen løsninger for trebyggeri.

For å lykkes, må samhandling med leddene også lenger ut i verdikjeden økes, sier daglig leder Ola Rostad i Tretorget.

Kilde: Østlendingen.no

Mer Optimera i Follo

Vestby i Akershus utvikler seg som bo- og handelsområde. Gjennom å investere i Montér Grøstad Bygg ønsker Optimera å ta sterkere del i denne utviklingen. Fra tidligere av eier selskapet 49 prosent av virksomheten, men kjøper nå de resterende 51 prosentene fra Grøstad Sag & Høvleri som eies av familien Støkken.

-Byggevarerhandel dreier seg både om konkurransedyktige priser og verdikjende tjenester som forenkler hverdagen og bedrer lønnsomheten ikke minst for håndverkere, byggmestere og andre proff-kunder. Nå kan vi styrke dette tilbudet ytterligere og oppnå viktige stordriftsfordeler, sier adm. direktør Asbjørn Vennebo i Optimera. Kjeden er Norges største aktør innen byggevarer, trelast og interiør, og en del av det internasjonale konsernet Saint-Gobain som er Europas største distributør av byggevarer.

Kilde: Bygg.no

Isolering med trefiber

Papir- og fiberinstituttet (PFI) inviterer til workshop for å diskutere trefiberisolering i Norge. Arrangementet finner sted 27. - 28. august i Trondheim.

Workshopen arrangeres som en del av innovasjonsprosjektet iWood, hvor man jobber med ny teknologi for produksjon av termiske isolasjonsprodukter basert på trefiber i Norge. Arrangementet, som er åpent for alle, er ment å markedsføre fordelene med trefiberbasert isolasjon, samt for å diskutere utfordringer og flaskehalser i forhold til å etablere produksjon i Norge. Prosjektpartnere i iWood-prosjektet er Treklyngen, Hunton Fiber, Norges Forskningsråd og PFI. Skog.no

Brann: Håp for brannskadd tømmer

AB Karl Hedin håper å kunne utnytte mye tømmer fra den store skogbrannen i Sverige på et av sine sagbruk.

- Det er masseindustrien som er allergisk mot sot fra tømmeret, sier sagbruksjefen ved et av de andre sagbrukene i regionen. Begge mener at mye av tømmeret kan skjæres som vanlig, men hvor stor andelen blir er usikkert. Det kan være aktuelt å rigge om et sagbruk til å ta hånd om alt sagtømmer fra brannområdet.

Om massevirke fra området og flis fra sagbrukene ikke kan brukes i masseindustrien, kan det bety en økning i massevirkeprisene for en periode.

Kilde: ATL/Dagens Industri

Storm: Milliontap i Värmland

Uværet tidlig i august kan lagt 100 000 kubikkmeter i bakken i blant annet Sunne kommune i Värmland. Skogeiere mener liknende stormfelling er ikke har skjedd siden 1969 i dette distriktet. Kilde ATL.nu

Tornado: Organisert tordenvær

Mens juli var tørr, har august startet med voldsomme regnbyger, bulder og brak. Uvær har gitt kaostilstander flere steder i landet.

Glåmdalsdistriktet var blant de områdene som ble hardest rammet da en slik «supercelle» traff Østlandet med voldsomme krefter. Uvanlig store haglkorn og trær fløy gjennom lufta. - En supercelle er tordenbyger som organiserer seg. Til sammen blir de kraftigere enn den enkelte byen klarer å bli. Mens vanlige tordenbyger lever i en time, kan denne leve i mange timer, forklarer meteorolog Vibeke Thyness til avisa Glåmdalen.

For at en supercelle skal bli til, må det være varmt og mye fuktighet i atmosfæren. Stort sett er betingelsene bare til stede i Norge på sensommeren. - Dette er egentlig et innlands-

fenomen. Vi ser det ofte i Finland som er nærmere de store slettene i Russland, forklarer meteorologen.

Tørt: Høylager av tre

En supermarkedskjede i Tyskland har bygd verden største høylager. Det ligger nær to motorveier i Hessen, og skal betjene 80 utsalg i Tyskland. Kjeden selger bare økologisk dyrket høy.

Til bygningen er det brukt 5.000 kubikkmeter sertifisert gran og lerketre fra Tyskland, Østerrike og Tsjeckia. Så gir den da også ganske god plass. 32 000 palleplasser for høy er fordelt på 9 000 kvadrat-meter bygningsflate.

Kilde: www.trae.dk

Sport: Arena av limtre

Den svenske limtreprodusenten Martinsons fikk nylig en stor ordre som er blant de største i produsentens historie. Oppdraget gjelder en ny arena for friidrett og innebandy, IFU Arena, som skal bygges i Uppsala.

Martinsons skal konstruere, leverere og montere i limtre og bjelkelag i krysslimt tre. Det er den største leveransen siden byggingen av lokalene for Holmens sagverk i Braviken for fire år siden. Totalt volum blir 3 300 kubikkmeter limtre og andre treprodukter. Banen skal være klar for sport i mai 2016. Kilde: ATL.nu

Skihistorie: Rindal skimuseum i massivtre

Rindal Skimuseum ble åpnet 29. juni av Harald Grønningen og Magne Myrmo. Museet består av det gamle Heggemsfjøset fra 1780 og et nybygg i massivtre. Museet er en avdeling av Nordmøre museum og et spesialmuseum for skihistorie og skifabricktradisjoner.

Museet har en rekke faste utstillinger, for eksempel Bygd for gull, skipioneren og kombinertløperen Sigurd Røen, historien til Landsem Ski og vår kjente langrennsløper Harald Grønningen, blant med antrekket hans fra Squaw Valley i 1960. Grønningen og den nesten like kjente Magne Myrmo klippet snora på åpningsdagen søndag 29. juni. Pir II arkitekter står bak det nye museumsbygget. For sin kombinasjon av gammelt og nytt trevirke har det fått god omtale.

Kilde: Skog.no

www.glommen.no

Vi leverer spesialtømmer

Kontakt i Glommen:
Rolf Maartmann
T +47 917 26 975
rm@glommen.skog.no

GLOMMEN
SKOG

Bygdesagenes leverandørguide

SKOGBRAND

100år

Tlf: 23 35 64 00

Kvarnstrands Verktøy Norge AS

Tlf 62 54 06 50

www.kvarnstrands.no

STRIDSBERGS

Tlf: 62 58 53 33 www.stridsberg.no

Lsab Norge AS

Telefon 62 57 46 00

Mobiltelefon 911 83655

2337 Tangen

IMPORT OG SALG AV MINISAGBRUK OG HØVLER

LOGOSOL

ekte treglede

www.logosol.no

LOGOSOL Norge

Røra, 7670 Inderøy

Tlf. 74 15 52 51

Fax: 74 15 47 12

Sagutstyr AS

Eidsvollvegen 481, 2160 Vormsund

www.sagutstyr.no

Tlf: 63 90 11 90

Ove Ødegård AS

Bekkevn. 202 Vear Industriomr. 3173 Vear

Tlf: 33 36 51 56

Epost: post@oveodegaard.no

KULTURBESLAG ESKILSTUNA

Se våre norske forhandlere på
www.kulturbeslag.se

SCAND

Industrimiljø

www.scandmiljo.no • Tlf: 22 76 95 80

FALKENBERG

- mer enn maskiner!

A. FALKENBERG EFTF. AS MASKINFORRETNING

Billingstadsletta 30 • P.B. 263, 1377 Billingstad

Telefon 66 77 89 00 • Telefaks 66 77 89 01

E-post: info@falkenberg.no • www.falkenberg.no

Söderhamn Eriksson A/S

Telf. 62 82 15 55 • Fax. 62 82 15 50

e-post: info@se-saws.no • www.se-saws.no

SLIPEVERKSTED

Postboks 44, 2261 Kirkenær

Tlf.: 45 48 33 33 • Fax: 62 94 69 20

E-post: sliping@online.no • www.fhvverktoy.no

F. H. VERKTØY AS
FORENEDE HARDMETALL VERKTØY AS

JaJo Tek AS

www.jajotek.no • Tlf: 907 71 304 • janerik@jajotek.no

Vensvangen 418, 2338 Espå

Mebor Norge AS

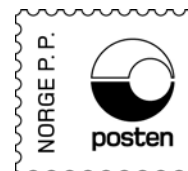
tlf. 995 46567

eller 952 27691

Norsk Bygdesagforening

Returadresse:
Norsk Bygdesagforening
6763 Hornindal

Vår ref.:

Deres ref.:

Dato:

PRESENTASJON AV TOOLMARKET A.S

Toolmarket A.S ble etablert 2013 for å effektivisere salgsorganisasjonen og forbedre kundeservicen gjennom enklere rutiner og med færre juridiske enheter. Selskapet vil ha kontor i F.H.Verktøy's lokaler i Kirkenær.

Selskapet representerer: F.H.Verktøy A.S, Kirkenær www.fhverktov.no
Delta slipeservice A.S, Oslo www.slipeservice.no
Toolmarket AB, Torsby Sverige www.toolmarket.se
Varmland slipecenter AB, Karlstad, Sverige

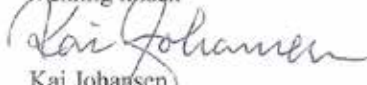
Selskapene som Toolmarket representerer er spesialverksted for skjærende verktøy. Med egen produksjon og seriøse agenturer i ryggen, står vi godt rustet til å møte morgendagens krav. Vi er i dag rettet mot: Sagbruk, høvleri, treindustri, møbelindustri, næringsmiddelindustri, trykkerier, aluminiumsindustri, bygg industrien, mekanisk og papirindustri.

For at overgangen skal bli enkel så vil de ha samme adresser, telefon nr., e-postadresser og kontaktperson som tidligere.

All fakturering angående nevnte selskap vil skje i Toolmarket (se eget vedlegg til faktura).

Vennligst kontakt din kontaktperson om du har noen spørsmål.

Vennlig hilsen

Kai Johansen
Toolmarket A.S

TOOLMARKET AS
Hovedkontor: Industrivegen 2, 2260 Kirkenær
Tlf.: (+47) 45 48 33 33 • Fax: (+47) 62 54 69 20 • E-post: sliping@online.no • Bankgiro nr.: 1822 48 40647
Org.nr.: NO911 814 692MVA Foretaksregisteret

